

‘पीएम किसान’चा विरावा हसा जूनमध्ये

राज्यातील १३ लाखांहून अधिक शेतकऱ्यांना पंतप्रधान (पीएम) किसान सम्मान निधी योजनेचा विसावा हसा जूनमध्ये मिळण्याची शक्यता आहे. ‘पीएम किसान’मधील नवी नोंदणी किंवा आधीच्या नोंदणीतील अडचणी दूर करण्यासाठी कृषी विभागाने गावपातळीवर घेटलेल्या मोहिमाना चांगला प्रतिसाद मिळाला आहे. त्यामुळे गेल्या हफ्त्याच्या तुलनेत यंदा लाभार्थी शेतकऱ्यांची संख्या वाढेल. ही संख्या किमान ५० हजारांनी वाढून १३.३५ लाखांच्या पुढे जाणार आहे. राज्यात एकोणिसावा हसा मिळालेल्या शेतकऱ्यांची संख्या १२.८९ लाख इतकी होती.

एक हजार ९६७ कोर्टीहून अधिक रकम वाटली गेली होती. विसाव्या हप्त्याची रकम यापेक्षाही जास्त राहील. कारण, भूमी अभिलेख नोंदी, ई-केवायसी व बँक खाती आधार संलग्न केलेल्या शेतकऱ्यांची संख्या वाढली आहे. त्यामुळे पात्र लाभार्थी संख्या आता १३.३५ लाखांच्या पुढे गेली आहे. पीएम किसान योजनेचा लाभ मिळण्यासाठी केंद्र शासनाने घर बसल्या ऑनलाइन नोंदीची सुविधा दिली आहे. त्याचा लाभ घेणाऱ्या शेतकऱ्यांनी संख्या ३५ लाखांच्या पुढे गेली आहे. कृषी विभागाच्या

म्हणूनुसार, कोणत्याही यंत्रेची मदत न घेता
 १४ मे अंतर्वरा राज्यातील ३५.५१ लाख शेतकऱ्यांनी
 स्वयंनोंदणी पूर्ण केली. यात पुणे व सांगली या
 दोन जिल्ह्यांनी आघाडी घेतली आहे. या
 जिल्ह्यांमधून प्रत्येकी दोन लाखांहून अधिक
 शेतकऱ्यांनी घरबसल्या गावशिवारातून पीएम

किसानची नोंदणी प्रक्रिया पूर्ण केली. उर्वरित शेतकऱ्यांनी मात्र सार्वजनिक सुविधा केंद्रांचे (सीएससी) मदत घेत नोंदणी केली आहे.
...असा तपासा हस्तांचा तपशील
‘पीएम किसान’च्या सर्व हस्तांचा तपशील ऑनलाईन तपासता येतो. त्यासाठी <https://>

**जमनापुरी जातीच्या रोल्या पाणंद, शेतरस्त्यांसाठी ‘मोजणी फी’ रद्द
पाळ; लारवोचे उत्पन्न मिळवा**

जमनापारी जातीच्या शेळीचे दूध लवकर खराब होत नाही. या जातीच्या शेव्या दरोज सुमारे ४ ते ५ लिटर दूध देतात. त्याच वोळी या जातीचा स्तनपान कालावधी सुमारे १७५ ते २०० दिवस आहे आणि ही शेळी एका स्तनपानात ५०० लिटर पर्यंत दूध देते. याशिवाय शेव्यांची जात सुधारण्यासाठी परदेशातील शेळीपालक भारतातून जमनापारी जातीची आयात करतात.

देशी-विदेशी बाजारपेठेत शेळ्यांची मागणी मोठ्या प्रमाणात वाढत आहे. पहिले तर मांस आणि दुधासाठी शेळ्या पाळल्या जात आहेत. त्याची मागणी बाजारात नेहमीच असते. अशा परिस्थितीत चांगल्या जातीच्या शेळ्या-मेंढचा पाळल्या तर दर महिन्याला चांगले उत्पन्न मिळू शकते. यामुळे पशुपालकांसाठी आज आम्ही एका चांगल्या जेनरेशनारांजांचा जावणा करतात. या जातीच्या ५० टक्के शेळ्या सुमारे दोन मुलांना जन्म देण्यास सक्षम असतात. दूध, मांस, मुलांना जन्म देणारी आणि तिच्या शरीराचा आकार यामुळे जामनापारी जात बाजारात प्रसिद्ध आहे. या जमनापारी जातीच्या शेळ्यांची किंमत सुमारे १५ ते २० हजार रुपये आहे.

जातीच्या शेळीची माहिती घेऊन आलो आहे. ज्याची दररोज चार ते पाच लिटर दूध देण्याची क्षमता आहे. ज्या शेळीच्या जातीबद्दल बोलत आहोत ती म्हणजे जमनापारी जातीची शेळी. या जातीच्या शेळ्यांचे वजन दररोज सुमारे १२० ते १२५ ग्रॅम वाढते.

शेळीची किंमत : जमनापुरी पश्चिम बंगालमध्येही दिसतात.

यावरूनसुद्धा प्रकरणे प्रलंबित आहेत. या पार्श्वभूमीवर जिल्हाधिकारी जितेंद्र डुडी यांनी एक परिपत्रक काढून तहसीलदार यांनी मोजणी करून रस्ते खुले करण्याकरिता गावनिहाय नियोजन करावी. याची कल्पना भूमिअभिलेख व पोलिस निरीक्षक यांना देण्यात यावी, अशा सूचना दिल्या आहेत.

अतिक्रमित रस्ते होणार मोकळे
 तालुक्यातील पायमार्ग तुटक रेषेने
 दशविलेले असून, या पायमार्गाची रुंदी सव्वा
 आठ फूट इतकी निश्चित आहे. तर गाडी
 मार्गाची रुंदी १६.५ ते २१ फुटांपर्यंत निश्चित
 केलेली आहे. त्यानुसार असे अतिक्रमित
 रस्ते मोकळे करण्यात येणार आहे.

या जातीच्या मुळ्याची लागवड करा ; मिळेले भरघोस नफा

सध्या शेतकरी वोगेवेगळ्या पिकांची
लागवड करून चांगले उत्पन्न घेत आहेत.
कमी खर्चामध्ये शेतकरी जास्त नफा मिळवत
आहेत. यासाठी शेतकरी नवनवीन पिकांची
लागवड करण्यास प्राधान्य देतात. आपल्याकडे
अनेकजण मुळा शेती देखील करतात आणि
यामधून चांगला नफा कमवातात. बन्याचदा
मुळा शेतीती परवड नसल्याचे देखील अनेक
शेतकरी म्हणतात. मात्र यामध्ये न परवडण्याचं
कामा पाणारे तांडी माऱ्या लापावत कातापा

योग्य वाणाची लागवड करत नाहीत. त्यामुळे तुम्हाला यामध्ये परवडत नाही.

योग्य वाणाची निवड महत्वाची योग्य वाणाची लागवड केली तर यामधून चांगला फायदा मिळतो. कोणत्याही पिकाची लागवड करायची म्हंटल की योग्य वाणाची निवड करणे गरजेचे आहे. तसेच मुळा लागवड करताना देखील योग्य वाणाची लागवड करणे गरजेचे आहे. भारतीय कषी संशोधनाने प्रत्याज्ञा असेही जारी विकसित केल्या

आहेत. त्यामध्ये पुसा चेतकी आणि पुसा मृदूला या जार्तीची लागवड करून तुम्ही चागले उत्पादन घेऊ शकता. पुसा चेतकी व पुसा मृदूला या जार्तीची लागवड कमी वेळात लवकर होते. या जातीच्या मुळ्याची पाने एकसारखी हिरवी व न कापलेली असतात व त्याची पाने भाजीमध्ये वापरतात. या जातीचे उत्पादन ३५ ते ४० पर्यंत मिळते. पुसा चेटकीची मुळ २५ ते ३० सेंमी लांब, खायला खूप चवदार असतात. परिमाणी याला बाजारात देखील मोठी मागणी असते आणि बाजारात मागणी असल्यामुळे याला भाव देखील चांगला मिळतो. पुसा मृदूला : मुळ्याची पुसा मृदूला ही जात गोलाकार व लाल रंगाची असते. तसेच ही जात फार कमी वेळात तयार होते. त्याच्या तयार होण्याचा कालावधी २८ ते ३२ दिवसांचा असतो. मुळ्याचे मूळ हे कमी असते. मात्र यातून उत्पादन जास्त निघते. याच्या लागवडीसाठी चुनखडी किंवा चिकणमाती माती त्याच्या पेरेणीसाठी चांगली मानली जाते. ती मेडवर देखील पेरली जाऊ शकते. याची लागवड करताना ज्या शेतात पाणी साचणार नाही त्या टिकाणी लागवड करावी.

केळी बागेतील रोगांचा प्रादृश्यव टाळण्याचे उपाय

महाराष्ट्रात केळी लागवड प्रामुख्याने
जून-जुलै महिन्यांत केली जाते. जून -
जुलै महिन्यात लागवड केलेल्या केळी
बागेला मृग बाग असे म्हणतात. मृग बाग
लागवडीतील केळी घड उन्हाळी हगामात
काढणीस तयार होतात. विविध कारणामुळे
मृग बागेचं नुकसान जास्त प्रमाणात दिसून
येते. केळी बागेत प्रामुख्याने करपा म्हणजेच
सिगाटोका या बुशीजन्य आणि कुकुंबर
मोङ्क या विषाणूजन्य रोगांचा प्रातुर्भाव
मोर्या प्रमाणात दिसून येतो. यापैकी कुकुंबर
मोङ्क म्हणजेच सीएमब्ही या विषाणूजन्य
रोगाच्या प्रातुर्भावामुळे केळी बागेचं मोर्या

नुकसान जास्त होत असल्यामुळे रोग नियंत्रणासाठी रोप पूर्ण उपटून नष्ट करावे लागते. यामध्ये मृग बाग लागवडीची वेळ काटेकोरपणे पाळणे अत्यंत आवश्यक आहे. मृग बाग केळी लागवड ही मे महिन्याचा शेवटच्या आठवड्यात किंवा जून महिन्यात करावी. जुले किंवा ऑगस्ट महिन्यात केळीची लागवड करणे टाळावे. केळीची लागवड ही गादीवाप्यावर करावी. गादीवाप्यावर लागवड केल्यामुळे मुळांची वाढ चांगली होऊन झाडांची वाढही चांगली होते. त्यामुळे साहजिकच घडांची वाढ चांगली होऊन ते वजनानं देखील जास्त व्याप्ती देवेदेवी व्याप्ती दिविव्याप्ती

वाढली वाच्यामुळे झाडे पडण्याचं प्रमाण कमी होते. रोग व्यवस्थापनामध्ये लागवडीचे अंतर ही अत्यंत महत्त्वाची बाब असते. केळी फळपिकात ‘श्रीमंती’ व ‘फुले प्राइड’ यांसारख्या बुटक्या वाणांची लागवड दीड बाय दीड मीटर अंतरावर करावी. तर ‘ग्रॅडनैन’ या उंच वाढणाऱ्या वाणाची १.७५ मीटर बाय १.७५ मीटर अंतरावर लागवड करावी. योग्य अंतरावर लागवड केल्यामुळे बागेत हवा खेळती राहून बाग निरोगी राहण्यास मदत होते. दाट लागवडीमुळे सिंगाटोका आणि सीएमबी रोगाच्या प्रारुद्धवास अनुकूल वातावरण निर्मिती होते. कंदापासून लागवड

करावी. शेतकऱ्यांचा कल हा ऊतीसंवर्धित
पोपांकडे जास्त असतो. मुळातच उतिसंवर्धित
पोपे नाजूक असल्याने ती रोगास सहज बळवडतात.
उतिसंवर्धित रोपांची लागवड करतान
पोपे उत्तम दुय्यम कणखरता असलेली आर्थिका
ते ५ पान असलेली निवडावीत. छोटी
पूर्णी पाने असलेली पुरेशी कणखरता नसलेल्या
रोपांची लागवडीसाठी निवड करू नये. बरेच
तोतकरी केळी लागवडीवेळी सजीव कुंपण
लागवडीकडे दुर्लक्ष करतात. बागेभोवती दुहेरी
भोवती शेवरी पिकाची सजीव कुंपण म्हणून
तागवड करण्याची शिफारस केली आहेत.
भशाप्रकारे केळीची लागवड करताना काळजी
तोतकरी तोतकरी तोतकरी तोतकरी

